aan te duiden, die in één kerkverband leven. Hij beroept zich dan daarop, dat in Hand. 9:31 volgens de lezing van Tischendorf en Nestle de gemeenten van Judea en Galilea en Samaria onder den naam van gemeente (of Kerk) in het enkelvoud worden saamgevat en voegt daaraan toe, dat het woord Kerk in »Kerkenordening" in dien laatstgenoemden zin zou bedoeld wezen, dus als ordening voor de *Kerk* als *eenheid van Kerken* gedacht.

Nu zullen we op de vraag, of een twijfelachtige lezing in het Nieuwe Testament wel het recht geeft, om daaruit af te leiden, dat de Schrift ook een eenheid van verschillende Kerken onder den naam »Kerk" aanduidt, laten rusten. Het constante spraakgebruik van de Schrift is, dat onder de »Kerk" in haar zichtbare openbaring altoos de *plaatselijke Kerk* verstaan wordt, en zelfs waar van een zeker complex van Kerken gesproken wordt, die in nauw verband met elkander staan, wordt niet de enkelvoudsvorm, maar de meervoudsvorm gebruikt (Gal. 1:2 Openb. 1:20).

Eene, nog altoos dubieuze, lezing van een tekst, schijnt ons geen afdoende grond om van een derde gebruik van het woord »Kerk" in de Schrift te spreken. Maar ook afgezien daarvan kan deze nieuwe lezing van Hand. 9:31, die aan onze vaderen geheel onbekend was, geen dienst doen om het woord *Kerk* in het door hen gevormde woord Kerkenordening te verklaren. Zelfs loopt men gevaar, wanneer men dit toch doet, aan het denkbeeld voedsel te geven, dat de Kerken in een land een soort landskerk vormen, waarvan de plaatselijke Kerken onderafdeelingen zijn; een denkbeeld waartegen Ds. Jansen zeer terecht opkomt. Onze vaderen hebben nooit gesproken van de Gereformeerde Kerk in Nederland, maar spraken altoos van de Gereformeerde *Kerken*. De enkelvoudsvorm Kerk in Kerkenordening heeft dan ook niets te maken met de Kerk als plaatselijke Kerk of als eenheid van Kerken in een land gedacht, maar heeft hier, zooals de Latijnsche vertaling: ordo ecclesiasticum, d. w. z. kerkelijke orde, ons leert, alleen adjectieve beteekenis. Het duidt aan, dat het een orde is niet van en voor den Staat, maar een orde van *kerkelijken* aard. Het woord Kerk is hier, evenals in elken genitivus qualitatis, niet in concreto, maar in abstracto genomen, zooals Prof. Rutgers in zijn collegedictaat terecht opmerkt. De uitdrukkingen: staatsrecht, handelsrecht enz. wijzen dit uit. Wie van het Amerikaansche staatsrecht spreekt, bedoelt daarmede niet, dat hij den Statenbond der Amerikaansche republiek als een eenheid van Staat beschouwt, maar wil alleen zeggen, dat dit het recht is, dat op het gebied van den Staat geldt, in tegenstelling met het recht van het gewone burgerlijke leven.

Dr. H. H. K.

Kootwijks Scholen

In hartelijken dank ontvangen van Mr. D. v. V. V. te 's-Gr. *f* 5; van den heer G. A. D. te Strijen *f* 5.

Ds. J. H. Houtzagers, *Voorzitter.*

Leestafel.

Dr. V. Hepp, V. D. M. bij de Gereformeerde Kerk te Watergraafsmoer.

In Heilig Sieraad. Zeven Predikatien. J. H. Kok — 1918 — Kampen.

Dr. Hepp, die om goed kanselwerk te leveren, de althans voor jongere predikanten, onmisbare methode volgt van zijn preeken te *schrijven* en dan te memoriseeren, biedt in dit bundelije, uit zijn wélvoorzien preeken-kastje, »uit«, zooals hij zelf schreef, »het kooptmansachtige half dozijn, maar het symbolische zeventale aan het preeken-lezend publiek.

Het zijn 5 uit het O. T. en wel: In Heilig Sieraad (Ps. 110 : 3); Eenzijdigheid (Hosea 7 : 8b); Otniël (Richteren 1 : 12—13 en 3 : 7—11) en 4 uit het N.T. De eerste Liefde verlaten (Openb. 2 : 4); De Eenzaamheid (Markus 6 : 46a), Heilig Geweld (Matth. 11 : 12) en De drie Christelijke deugden (I Cor. 13 : 13).

* * *

Al stel ik aan de uitgesproken preek zekere eischen, toch verkeer ik onder het luisteren anders dan onder het ter critische beoordeeling nauwkeurig leren van een gedrukte preek.

Wijlen mijn vriend Ds. Verner verteld me, dat zijn schoonvader Prof. v. Oosterzee, toen deze eens onvoldaan uit de kerk kwam waar hij naar een zeergeleerde preek van een Zeergeleerde had zitten luisteren, tot hem zei: »'n Oefenaar had mij kunnen stichten«.

Kan het me begrijpen.

Wie in de kerk naar een preek luistert, zoekt, behoort althans te zoeken, »stichting«, dat is opbouwing in zijn geloof. En als de verklaring van het Godswoord waaruit de preek moet worden, nu maar niet al te mis is en de toepassing dan maar voegt bij mijn, in leven en sterven, den-eenigen-troost behoevende ziel, dan heb ik, — want dezen tweeërlei eisch sluit van zelf dien der rechtzinnigheid in — wat ik zoek. Niet zóó staat het echter waar ik, gelijk nu, met die zeven gedrukte preeken van Hepp heb te doen wat »des recensents is«.

Daar verkeer ik anders onder.

Dan toch komt bij den eisch tot stichting, dat zoo'n preek ook voeldoet aan zekere eischen van vorm en techniek.

* * *

Aldus verkeerend onder de lezing van den bundel: In Heilig Sieraad, 'n titel ontnomen aan de eerste van het zevental, — kan ik in alle oprechtheid verklaren, dat ik, door middel van dit kanselwerk »gesticht« ben.

Er is bij mij door bereikt wat Dr. Hepp, naar hij in zijn kort »Woord voorafe schrijft, het doel dezer predikaties noemt: »te stemmen tot dankbare bewondering van het heilig sieraad waarmee Christus Zijn Kerk-bruid en Ziele-bruid heeft omhangen«.

En dat niettegenstaande ik ze »critisch« en, met een rood potlood in de hand las, hier en daar bij mijn gelukkige uitdrukkingen een rood streepje zettend.

Zoo op p. 19 bij: »Zij, de bruid uit het Hooglied, *lispelde:* Ik ben zwart, doch... liefelijk« en op p. 8 bij: Hij *lispelde* u toe: zie, gij zijt schoon, mijn vriendin!«. Hier toch is blijkbaar door den schrijver vergeten dat »lispelen« het spraakgebruik van »met dikke tong spreken« is.

Zoo ook op p. 14 bij: »Dat *egoïstische ik«*, waar de Schrijver het zeker wel niet zoo bedoelt, maar toch gevaar loopt te doen-denken, dat, bij de tweehéid van den »ouden en nieuwen mensch«, in den wedergeborene ook *twee* »ikken« zijn.

Verder op p. 52 bij »de waarheid *afdwaalt«*, waar ik liever zou schrijven »doorzinkt«, bij »samenhang *blootgelegd*, op p. 19, bij op »*feestelijken* schotel«, p. 89 en bij *aanzeggen* op p. 95 waar »aanzien" moet staan. Ook zette ik een potlood-streepje op p. 102 bij: »Daarnevens bezingt hij (Paulus) zoo geestdrijvig den lof der christelijke liefde«, want daardoor wordt overtollig wat de auteur, om uit zijn Inleiding tot zijn tekst te komen, op p. 105 schrijft: »En om niet meer te noemen.... is hij niet de dichter van het Nieuw-Testamentische Hooglied, I Corinthe 13. En eindelijk zette ik ook een rood streepje op p. 114, bij: het geloof is een *dochter* van de liefde, wijl hier instee van »dochter« *moeder* moet staan. Ik zette in den bundel nog veel meer streepjes, maar dat was dan niet bij wat mij stuitte, waartegen ik bezwaar had, maar bij het vele dat mij door zijn waarheid of zijn schoonheid trof.

* * *

De wijsgeer en natuuronderzoeker Baco wees op het merkwaardig verschijnsel, dat de zon het was doet smelten en het leem hard maakt. En hij verduidelijkte daaraan, dat de *oorzaak* der verandering, die bij de werking van een ding op een ander ding wordt uitgemaakt, tweeërlei is. Die oorzaak toch ligt én in het werkend ding én in de dispositie of gesteldheid van het ding dat, als z.g. lijdend voorwerp, deze werking ondergaat. Niet anders is het met een preek waarin het Woord ontvouwd en toegepast wordt naar de behoefte van de arme zondaarsziel, en met den hoorder van zoo'n preek.

Menschen, die beweren, dat ze onder zoo'n preek »niets hebben gehad", waarmee ze dan bedoelen, dat zij niets bij hen heeft uitgewerkt, vergissen zich dan ook. Want zeker, ze zijn er niet onder verlicht, verwarmd en gesterkt, doch wel is, in de relatie tot God, er onder verdonkerd hun denken, verkild hun gemoed, er onder verslapt hun willen. Maar dat lag dan niet aan de preek, doch aan hun eigen dispositie of gesteldheid.

Nu zijn er bijkans altijd in de kerk van die moeilijk te bevredigen preek-hoorders geweest, en ook thans ontbreken zij niet in onze kerken Vogels niet alleen van diverse pluimage, maar ook van verschillenden leeftijd. Hoorders niet alleen van meer voorwerpelijke of meer onderwerpelijke »ligging", maar ook ouderen en jongeren.

Wanneer ik hun, als ravengekras klinkende, stem der ontevredenheid met *de* gereformeerde prediking verneem, zoo van de ouderen als de jongeren onder hen, vaak ook van jongeren, die den baard nog in de keel hebben, dan ben ik wel eens beducht, dat de verhouding waarin hun zielsgesteldheid tot *de* gereformeerde prediking staat, meer overeenkomst heeft met die van het *ieem*, dan met die van het *mos* tot de zon.

* * *

Zulk een gesteldheid kan echter constant en daarom perpetueel, maar ook veranderlijk en daarom momenteel zijn. Den kritikasters, die in het laatste geval verkeeren, zoo ouderen als jongeren, mag ik bijzonder de lezing van Dr. Hepp's In Heilig Sieraad aanbevelen.

Het kan ze goed doen.

De lezing van de preek Eenzijdigheid, uit Hosea 7 : 8 *Efraïm is een koek, die niet is omgekeerd*, kan o. m. de eenzijdigheid der voorwerpelijkheid en die der onderwerpelijkheid ook die der rechtvaardigmaking zonder heiliging en der heiliging zonder rechtvaardigmaking verhelpen.

De lezing van de preek: In Heilig Sieraad, uit Ps. 110 : 3: *Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag uwer heirkracht, in heilig sieraad; uit de baarmoeder des dageraads zal u de dauw uwer jeugd zijn,* — wijst de rechte verhouding tusschen Christus-prediking en Christen-prediking.

Die over Heilig Geweld, uit Mt. 11 : 12: *En van de dagen van Johannes den Doopter tot nu toe, wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan,* — welke laatste woorden Dr. Hepp, ook mijns inziens, terecht neemt in den zin van »breekt met geweld door" — *en de geweldigen nemen het met geweld*, maant zoo dringend heu, »die uit den grooten Gewelddiger leven" (p. 97) tot het aanwenden van een heilig geweld ter bestrijding van de zonde in eigen ziel en in de wereld; en richt zich, gelijk ook de zes andere, zoowel tot »Christus' Kerk-bruid, als tot Zijn Ziele-bruid".

En zoo in deze drie, als in de vier andere, paart zich aan bezonnen uitlegging een, met de verschillende zielsbehoeften der hoorders rekening houdende, toepassing. Mits de lezer er maar niet onder verkeert als het leem onder de zon, kunnen zij opbouwen in geloof en daardoor in hoop en liefde, in op het geloof gegronde zalige eeuwigheidsverwachting en uit het geloof opkomende practijk van godzaligheid.

* * *

Maar niet alleen om dit alles, wat echter het essentieele en dus voornaamste van 'n gereformeerde prediking is, mag ik aan die kritikasters de lezing van dezen predikbundel aanbevelen, doch ook aan die jongeren onder hen, welke voelen voor literair kunstschoon en streven naar kennisverheldering op het stuk van de vele en veelerlei problemen die zich voor met hun-tijd-meelevenden opdoen. Want ook al is dit als slechts accidenteel en dus bijkomstig voor de gereformeerde prediking, ook daaraan komt dit zevental tegemoet.

Van den vorm toch gaat, een enkele min gelukkige uitdrukking — immers ieder goed stilist vergalopperert zich wel eens — nu daargelaten, welverzorgd als hij is, op daarvoor ontvankelijke gemoederen een groote bekoring uit.

Daarvoor kan ik, om slechts iets te noemen, verwijzen naar het begin van de ook door haar inhoud zoo »stichtelijke" preek: De eerste Liefde verlaten, uit Openb. 2 : 4, waar Hepp met al de charme van de nieuwere woordkunst het brengen van den door Johannes geschreven Jezus-brief aan den Engel der gemeente van Efeze beeldt.

En ook aan het benaderen van, in onzen tijd, aan de orde gestelde problemen komt, mits men niet van den kansel eischt wat de katheder heeft te geven, dit kanselwerk van Dr. Hepp te gemoet. Zoo, om maar weer iets te noemen, op p. 17, waar het gaat over het probleem der verhouding van »zedelijkheid en kunst", worden behartigenswaardige dingen gezegd omtrent schoonheid en heerlijkheid.

* * *

Om deze zeven preeken zelf, die het zoo waard zijn, maar ook om de malcontenten, zoo oudere als jongere, op het stuk van *de* gereformeerde prediking, heb ik bij deze preeken wat lang stilgestaan. Het ravengekras der ontevredenheid toch staat schuldig aan overdrijving.

Op grond van eigen en anderer ervaring weet ik, dat het essentieele dezer preeken van Dr. Hepp ook in *de* gereformeerde prediking niet ontbreekt en dat hetgeen in zijn bundel het accidenteele is, in *de* gereformeerde prediking lang niet zóo zeldzaam is, als de jongeren onder onze malcontenten beweren.

Dan, niet slechts bij onze malcontenten, maar ook bij hen, die voor *de* gereformeerde prediking dankbaar zijn, bedoel ik met dit artikeltje op het gaan lezen van In Heilig Sieraad aan te dringen.

Hepp schrijft in zijn preek over de Drie christelijke deugden op pag. 107 naar aanleiding van wat niet blijven zal: »Hij die 's Heeren Woord heeft liefgekregen, die wanneer het in het gebedshuis werd ontvouwd, zijn hemelgeuren met volle teugen heeft ingeademd.... hij kan er zich niet altijd over verheugen, dat eens het geschreven Woord zijn roeping zal hebben vervuld en ook zijn bijbel in den oordeelsbrand zal achterblijven."

Welnu, ook in deze zeven preeken is metterdaad het Woord des Heeren zóo ontvouwd, dat het niet aan haar ligt wanneer zij, die ze óf in huis lezen of in een Leeskerk hooren lezen, er met volle teugen geen hemelgeuren van zouden inademen.

G.

Officieele Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons uit Ede:

Werd voor eenige jaren, toen het »Tekort" bekend werd, een poging aangewend om het aantal contribuanten te vermeerderen, nu Directeuren in de gelegenheid waren door nieuwe benoemingen het aantal hoogleeraren te vermeerderen, kon het niet anders of de noodzakelijkheid werd ingezien om als bewijs van belangstelling en dankbaarheid, de contribuanten te bewegen hunne bijdrage te verhoogen. En reeds werd met succes de eerste poging bekroond.

De contributie werd in één dag met ruim *f* 50 verhoogd, en er is uitzicht dat straks dit bedrag nog met het dubbele wordt vermeerderd.

Wij mogen onze eenige Universiteit op Gods Woord gegrond niet aan haar lot overlaten, en ook de Veluwe zal zeker in haar medewerking niet achterblijven bij Groningen en Friesland.

Evenwel, geven moet men leeren.

Het is ook niet gemakkelijk den broeders duidelijk te maken, van hoe groote beteekenis eene Universiteit ook voor het kerkelijk leven is.

Zoo vele vrienden ook hier denken nog niet verder dan aan de opleiding van predikanten en meenen heusch, dat hiermede alle zorg voor de beoefening der wetenschap en de opleiding van litterateren en juristen wel aan de overheid kan worden overgelaten. Daarom is vooral noodig persoonlijk bezoek. En daarvoor zal hier worden gezorgd. In den Achterhoek, zoo lezen wij, is de actie met kracht aangepakt en heeft de jaarvergadering goede vruchten afgeworpen. In Arnhem en Nijmegen is men bezig met het oprichten van comité's.

Wanneer nu Ede met Bennekom en Lunteren wordt aangepakt, zal ook de Veluwe zijn afgewerkt en blijft nog Harderwijk tot Hattem met Heerde over.

Men verge niet, dat de meerdere uitgaven die deze benoemingen met zich zullen brengen, uit de Veluwe alleen zullen komen, maar dat Ede c.a. voor een deel zullen zorgen, daarvoor staat het nu bennemde comité wel borg en bewijst de eerste »aanval", welke met een schitterende overwinning werd bekroond.

Ver. van Predikanten der Geref. Kerken in Nederland.

In de vergadering der Vereeniging van Predikanten van de Geref. Kerken in Nederland, die in September te Utrecht zal worden gehouden, zullen de navolgende onderwerpen worden ingeleid: Nieuwe teekenen bij nieuwe tijden, door Prof. Lindeboom, van Kampen; De Hernieuwde van ons Huwelijksformulier naar de behoefte van den tegenwoordigen tijd, door Mr. A. J. L. van Beeck Calkoen, van 's-Gravenhage; De invloed van kerk of vereeniging op het volksleven, door Ds. T. Perwerda, van Amsterdam; De vrouw in de kerk, door Prof. Dr. H. Bouwman, van Kampen; Toelating tot den Dienst, door Ds. Jansen, van Den Boer.

De Secretaris der Vereeniging, Ds. J. G. Kunst te Arnhem, ontvangt gaarne tijdig opgave van onderwerpen voor korte bespreking.

Korte notulen van de vergadering der classis Deventer der Gereformeerde Kerken, gehouden Woensdag 17 April te Almelo.

Art. 1. De praeses der vorige vergadering, Ds. P. Zijlmans, opent met het laten zingen van Ps. 89 : 1, leest een gedeelte van Ps. 89 en gaat voor in gebed.

Art. 2. Ds. Bax wordt gelukgewenscht met zijn herstel uit zware krankheid. Ook Br. Hilhorst. De dienaren Sybesma en Parlevliet zien de credentie-brieven na. Alle Kerken zijn wettig vertegenwoordigd. De ouderling Van Wijhe komt later ter vergadering. Wierden is nog niet aanwezig. Van Rijssen is nog maar een ouderling aanwezig, evenals van Haaksbergen, dit echter wegens ziekte. Olst heeft een instructie. Inlichtingen worden ingewonnen.

Art. 3. Modetamen: Ds. Bax, praeses, Ds. Zijlmans, assessor, Ds. Lugtigheid, scriba.

Art. 4. Notulen worden door den vorigen scriba, Ds. Knoppers, gelezen en na eenige bespreking goedgekeurd.

Art. 5. Zaken uit de notulen: Gerapporteerd wordt, dat inzake Gronau (Overdinkel) een tijdelijke regeling is getroffen om in de geestelijke behoeften der gelooviger aldaar te voorzien.

Art. 6. Regeling vacature-diensten: 5 Mei. Delden: Ds. Brinkman. Deventer A: Ds. Knoppers. Vriezenveen: Ds. Sybesma. 2 Juni. Delden: Ds. Jongbloed. Deventer A: Ds. Bax. Vriezenveen: Ds. Parlevliet. Enschedé: Ds. Scheps. 7 Juli. Delden: Ds. Sybesma. Deventer A: Ds. Prinsen. Vriezenveen: Ds. Lugtigheid.

Eenige besprekingen in verband met deze zaak worden gehouden.

Art. 7. Onderzoek naar Art. 41 D. K. O. levert geen besprekingen op. Hengelo en Glanerbrug worden aangewezen om bij eventueele approbatie voor een beroep van Enschedé zorg te dragen.

Art. 8. Vereffening der onkosten, inning der collecten etc. heeft plaats.

Art. 9. Mededeeling inzake Art. 13 D. K. O. Vóór 20 Juni a. s. worden de bedragen voor deze kas ingewacht bij den quaestor.

Art. 10. Instructien voor de Particuliere Synode.

a. Schrijven van de kerk Almelo, dat de datum der Prov. Synode van Overijssel bepaald is op Woensdag 12 Juni a.s. te Almelo.

b. Voorstel van Almelo.

»De classis Deventer stelt aan de vergadering der Particuliere Synode van Overijsel voor, voortaan de handelingen der Synode in druk te doen verschijnen, en ze toe te zenden aan de Gereformeerde Kerken in Overijsel en de classicale vergaderingen in haar ressort«.

Dit voorstel wordt met algemeene stemmen aangenomen.

c. De classis zal voor de kerken van O. en G. steun aanvragen bij de Particuliere Synode.

Art. 11. Schrijven van een broeder met een bezwaar tegen handelingen van zijn Kerkenraad. Hem zal een antwoord gezonden worden.

Art. 12. Afgevaardigden naar de Part. Synode: Primi: Ds. J. Lugtigheid, Ds. P. Zijlmans, en Ds. G. Bax. Secundi: Ds. M. Ouendag, Ds. B. A. Knoppers, Ds. P. J. Jongbloed. Primi: H. Waterink Jzn., A. Manhave, J. J. Drost. Secundi: F. Bramer, J. v. d. Vliet, H. Sondorp.

Art. 13. Deputaten voor de hulpbehoevende kerken worden herbenoemd.

Art. 14. Almelo brengt rapport uit naar aanleiding van een vroeger ingekomen verzoek omtrent het optreden van oefenaars binnen het ressort der classis Deventer. De conclusien zullen op een volgende vergadering nader besproken worden, nadat de kerkenden daarover gehandeld hebben.

Deze conclusiën zijn:

1. aan Br. Snoek (Nieuwlande, Drenthe) te berichten, dat zijn verzoek niet in behandeling kan genomen worden, daar volgens de bepalingen der Generale Synode van 1914 niet hij, maar de kerk of kerken, die zijn dienst wenschen, het verzoek daartoe aan de classis Deventer te richten hebben;

2. waar een der kerken een dergelijk verzoek richtte tot de vergadering, uit te spreken, in verband met de onjuiste meening, soms gekoesterd, alsof zulk een oefenaarsambt of dienst een afzonderlijk iets was, los van een bepaalde kerk, waarmede iedere kerk naar welgevallen gediend kan worden;

a. dat het wenschelijk is, dat alleen vacante kerken in dringende gevallen van de hulp van een oefenaar, aan een kerk verbonden buiten het ressort der classis Deventer liggende, gebruik maken.

b. dat aan kerken, die een eigen predikant hebben, geen toestemming wordt gegeven door Uwe vergadering, zulke broeders uit te noodigen in haar midden op te treden.

Een amendement werd ingediend, om conclusie 22*a* te laten vervallen, en uit te spreken, dat allen kerken geen toestemming worde verleend zulke broeders uit te noodigen in haar midden op te treden.

Art. 15. Rapport wordt uitgebracht van de regeling van den classicalen Zendingsdag. In verband met het feit, dat de Prov. Zendingsdag ditmaal in het ressort der classis Deventer zal gehouden worden, wordt besloten dit jaar geen Zendingsaamenkomst te organiseeren. Met het oog op het uit te brengen rapport aan de Part. Synode wordt gesproken over den Provincialen Zendingsdag. Algemeen wordt de meening geuit, dat deze dag niet meer wordt gehouden en aan de classis wordt overgelaten in deze te doen, wat ze het meest wenschelijk acht om de Zendingsactie te verlevendigen.

Art. 16. Datum der a.s. Classicale vergadering zal wezen 10 Juli a.s.

Art. 17. Het rapport inzake Art. 13 D. K. O. komt in behandeling. Men is algemeen van meening, daar de financieele gegevens in het rapport nog niet gegeven zijn, dat de deputaten in deze zaak door de Part. Synode benoemd, gecontinueerd zullen worden, desnoods aangevuld, om deze zaak tot een beslissing op de volgende Part. Synode te brengen.

Art. 18. Art. 43 D. K. O. behoeft niet toegepast te worden.

Art. 19. Lezing der korte notulen.

Art. 20. Sluiting door Ds. Bax.

Op last der classis,

B. A. KNOPPERS.

Buitenland.

N.-Amerika. Geestelijke verzorging der soldaten.

Wij deelden reeds mede, dat de geestelijke verzorging van de manschappen in de kampen behartigd wordt door de veldpredikers, die in dienst zijnde van de regeering, aan een bepaald reglement worden toegevoegd. Het getal veldpredikers is echter niet toereikend en daarom hebben nog drie organisaties vrijheid ontvangen om de geestelijke belangen der soldaten te behartigen, namelijk de Y. M. C. A. (Chr. Jongelingsvereenigingen) voor de Protestanten, de »Knights of Columbus" (de ridders van Columbus) voor de Roomschen, en voor de Joden hunne jongeliedenvereenigingen. Andere, niet-Christelijke organisaties hebben gepoogd om ook in de kampen te mogen arbeiden, doch het is haar niet toegestaan.

Nu hebben Joden en Roomschen daaraan genoeg. Bij beiden is voldoende eenheid, organisatie en tucht. Bij de Protestanten is dit echter niet het geval. In de Y. M. C. A. heeft men eene poging gedaan om een godsdienst boven geloofsverdeeldheid te propageeren. Maar het gelukte niet. Groote en kleine kerkengroepen zien in, dat bij al het goede dat aan de »boys" door de Chr. Jongelingsvereenigingen gegeven wordt, het éene noodige zooveer op den achtergrond komt, dat bij veldpredikers en werkers in verband met Y. M. C. A. ook nog kamp-predikanten dienen aangesteld te worden, die zich de belangen moeten aantrekken van jonge mannen van eigen kerk.

Toen de kerken begonnen met deze derde soort arbeiders aan te stellen, waren de kommandanten der kampen niet ongenegen hen toe te laten, mits zij zich strikt onthielden van proselietenmakerij. Dit is te billijken, want een kamp is niet hetzelfde als een zendingsveld. Maar de heeren van de Y. M. C. A. waren niet overal toeschietelijk. Het was meer of min een komen op hun terrein. Toch doen de kerken recht, als zij de bearbeiding van hare leden niet alleen aan de Y. C. M. A. overlaten. Ten bewijze diene een boekje, dat opgesteld is om te dienen als leiddraad voor het »religious work" der Chr. Jongelingsvereenigingen. Het is getiteld »About Jesus" en is van de hand van E. J. Bosworth, en bevat vijf hoofdstukken.

Om een denkbeeld te geven van de strekking van dit boekske, schrijven we af waarover ieder hoofdstuk handelt.

1. Jezus' voorbereiding voor Zijn openbaar optreden. 2. Jezus, de Profeet des volks, Zijn diep inzicht in het leven van de Nieuwe Bedeeling (New Age) en den weg om dit leven voor te bereiden. 3. Jezus, de Profeet des volks, verwekt vijandschap van de godsdienstige leiders door Zijn onderwijs in zake het leven van de Nieuwe Bedeeling en den weg om het voor te bereiden. 4. Jezus trekt zich strategisch terug, ten einde het 12-tal voor te bereiden voor de groote gebeurtenissen in Jeruzalem. 5. Jezus komt met Zijne discipelen voor den dag, hervat Zijn publiek onderwijs en ontmoet Zijne vijanden onvervaard in de hoofdstad des lands, maar wordt door hen ter dood gebracht als een godslasteraar en valsche Christus.

Uit deze inhouds-opgave is gemakkelijk af te leiden, waarop in dit werkje nadruk wordt gelegd. Jezus, een profeet, een leermeester, wel zeer voortreffelijk, maar niet de Zaligmaker, die door het vergieten van Zijn bloed een losprijs voor doemschuldige zondaren heeft gebracht.

In het »Foreword" zegt de schrijver, dat zijn doel is om kennis van Christus te verspreiden, en gaat dan verder zeggen: »Bij iederen stap voorwaarts hebben de menschen in Christus nieuw licht gevonden over de beteekenis van het leven en de beteekenis der wereld die gezien en die niet gezien wordt. Het schijnt dat wederom eene nieuwe bedeeling (New Age) tot stand zal komen. Terwijl er door vele natiën om een betere wereld gestreden wordt, is het gepast dat wij gezamenlijk aan Jezus zullen denken. Het is door Hem, dat personen van alle natiën God hun Vader leeren noemen en samenwerken zelfs tijdens den bloedigsten oorlog, om tot stand te brengen een broederschap internationaal, wereldwijd en blijvend".

Hier komt aan den dag, dat niet anders bedoeld wordt dan den Christus als een bevorderaar van algemeene broederschap aan te prijzen. Van Jezus als Zaligmaker van zondaren, die als zoodanig een broederschap in het leven roept, wordt niet gewaagd. Het is daarom de dure roeping der kerken om te zorgen, dat hare jonge mannen bearbeid worden in den geest van hare belijdenis.

Gemengd Nieuws.

Resultaten van de Zending onder de Joden. Sedert Jerusalem in handen der Engelschen gevallen is, spreekt men in Engelsche Christelijke kringen veel over de mogelijkheid van een terugkeer van de Joden naar het land der Vaderen. Zeker is dat slechts ongeveer een derde deel van de Israëlitische natie, nu verspreid onder de volken, een woonplaats in Palestina vinden zal. Liefst zou men in Christelijke kringen zien, dat het Joodsche volk tot den Messias bekeerd naar het land dat eenmaal aan Abraham toegekend werd, terugkeerde. Een Joodsch volk dat den Messias bleef verwerpen, zich in Palestina vestigende, zou geen oorzaak van vreugde voor de Kerk des Heeren zijn.

Het is ook te begrijpen hoe, in verband hiermede, de vraag gedaan is hoe het staat met de resultaten van de Zending onder de Joden. Op deze vraag geeft *Watchword and Truth*, de volgende statistieken, die opgenomen werden in *The Missionary Review of the World*:

»Gedurende de negentiende eeuw zijn 72,740 Joden gedoopt in de kerken van Gereformeerde belijdenis. Doorgaans zijn het eenlingen die het Jodendom vaarwel zeggen. De kinderen meegerekend, gingen 120,000 zielen over tot het Protestantisme. In hetzelfde tijdsverloop gingen 57,300 Joden over tot de Roomsche Kerk, en niet minder dan 74,550 tot de Grieksche Kerk. In het geheel zijn in de vorige eeuw 204,540 Joden gedoopt.

»Er is één Joodsche bekeerling tot het Protestantisme op iedere 156 van de Joodsche bevolking. Dit cijfer steekt zeer gunstig af bij de bekeerlingen uit andere niet-Christelijke belijdenissen. Men berekent dat hier de verhouding is: één bekeerling op iedere 525. Onder de Joodsche bekeerlingen zijn driemaal zoo veel predikanten als proportioneel onder de andere bekeerlingen. Niet minder dan 750 kinderen Abrahams zijn dagelijks werkzaam in verband met een of andere Protestantsche kerk. In de Anglicaansche Kerk alleen zijn 300.

»Er zijn er die voor en na wijzen op de weinige resultaten van de Zending onder de Joden in Amerika, in vergelijking met Engeland. Maar men moet hierbij niet uit het oog verliezen, dat jaarlijks in Engeland $ 500,000 aan deze Zending besteed wordt en in Amerika ongeveer $ 50,000".

Wij namen deze statistiek over om aan te toonen dat veler gedachte, dat de resultaten van de Zending onder de Heidenen veel bemoedigender zijn dan die onder de Joden, niet op goede gronden rust. Het blijkt in Engeland, dat de Zending onder de Joden rijke vruchten kan opleveren.

Winckel.

Voor Kinderen.

AAN VRAGERS.

Speeltijden. — Dapper. — Maten en Plaatsen.

Onze lezer J. D. S. te Z. schrijft:

»Gaarne zag ik in de rubriek »Voor Kinderen" in *De Heraut* eenig antwoord op het volgende:

Meer dan eens heeft het mijn aandacht getrokken, dat de spelen der kinderen zoo regelmatig elkander opvolgen. Is het de tijd van knikkeren, dan knikkert alles. Hoe dat nu begint en hoe dat dit nu weer eindigt, weet ik niet precies te zeggen.

Laatst waren mijn en andere kinderen zoo sterk aan het knikkeren, dat er was nergens anders oor of oog voor. 'k Heb er op gelet, maar zag op zekeren dag een jongen verschijnen met een hoepel en dacht: wacht, nu gaat de hoepel den knikker verdrijven. Maar mis, hoor, de knikker bleef en de hoepel verdween weer.

En nu is toch de knikker verdwenen, voor den bal, maar hoe, ik weet het niet. Alles bal en nog eens bal, en de knikkers, er wordt niet naar omgezien. 't Schijnt in eens waardeloos bezit te zijn.

Tegelijk nu dat men hier knikkert, wordt dit elders ook gedaan. Op mijn weg een keer naar Groningen en naar Friesland bemerkte ik dit. Ja zelfs in Amerika, althans te Paterson. Mijn broer schrijft mij dit naar aanleiding mijner vraag »hoe en wat de kinderspelen daar zijn": Op dit oogenblik zijn ze druk aan het knikkeren, waarbij niet weinig gekibbeld en geschreeuwd wordt; de spelen zijn vrij gelijk als bij u zegt hij.

'k Heb persoonlijk eens geprobeerd om er een ander spel tusschen in te doen, maar een oogenblik gelukt dit, doch al spoedig staat mijn ander spel er buiten en op zij gedrongen.

Weet u nu misschien ook een verklaring hiervan en hiervoor te geven?

Die kinderenwereld is toch een wereld op zich zelf, en nu dat verschijnsel in dat kleine koninkrijk is mij een raadsel.

1o. Dat telkens terugkeeren op vaste tijden van zekere vaste spelen, niet alleen binnen maar zelfs buiten het vaderland.

2o. Dan, hoe komt het aan den gang dat bepaalde spel, waar is het begin en waar is het einde. Met het antwoorden hierop zoudt u mij zeer verplichten.

U toebiddende des Heeren ondersteunende genade bij 't klimmen uwer jaren, en een helderen geest, geleid, meer en meer door Gods Heiligen Geest, dit u toewenschende; die mij van mijn kinderjaren af ('k ben nu 38 jaar) zoo menig gezellig oogenblik heeft verschaft door uw pennevruchten, verblijf ik enz.

Een juist antwoord op deze vraag is niet gemakkelijk te geven. Toch merken we het volgende op:

Het is bijna ongelooflijk, hoe lang oude zeden en gebruiken onder het volk voortleven, welk een taai leven zij hebben. Zoo gaat het b.v. met den zoogenaamden Luilak in verschillende plaatsen van ons land, den Zaterdag vóór Pinkster, met den »Hartjesdag" te Amsterdam in Augustus enz. Nooit worden die dagen vergeten, ofschoon nooit te voren aangekondigd.

Ik hoorde eens den Vlaamschen professor Verriest vertellen, hoe de kinderen in zijn omgeving bij het spelen versjes zingen, waar niemand een woord meer van begrijpt. Hoogst.